

UCHWAŁA Nr 213 RADY MINISTRÓW

z dnia 13 czerwca 1961 r.

w sprawie zasad i organizacji normowania pracy.

W celu usprawnienia organizacji i normowania pracy oraz zapewnienia właściwego działania akordowego systemu płac dla dalszego wzrostu wydajności pracy, Rada Ministrów w porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych uchwala, co następuje:

§ 1. 1. Normy pracy powinny określać czas na wykonanie zadań (operacji — robót) dla pracowników w określonych warunkach organizacyjno-technicznych.

2. Przez użyte w uchwale określenie „pracownicy” rozumie się zarówno robotników, jak i pracowników umysłowych.

3. Normy pracy powinny być ustalane na takim poziomie, by przy prawidłowej wydajności pracy zapewnić ich wykonanie przez pracowników posiadających odpowiednie kwalifikacje, ustalone w taryfikatorskiej kwalifikacyjnym, przy założeniu warunków uwzględniających prawidłową organi-

zając pracę oraz stosowanie ekonomicznie i technicznie właściwych metod i narzędzi pracy.

§ 2. 1. Normy pracy powinny być ustalane na podstawie opracowanych dla danego typu robót normatywów czasu (elementów norm pracy).

2. Normy pracy na operacje (roboty), dla których opracowane normatywów czasu jest ekonomicznie nieuzasadnione, należy ustalać na podstawie obliczeń opartych na pomiarach czasu roboczego i materiałach analitycznych, uwzględniających warunki (parametry) technologiczne wykonania pracy.

§ 3. 1. Normatywy czasu ustalają wielkości czasu niezbędne do wykonania poszczególnych elementów operacji (robót) w określonych organizacyjnych i technicznych warunkach pracy.

2. Normatywy czasu powinny być opracowywane zgodnie z warunkami wymienionymi w § 1 na podstawie przeprowadzonych badań i pomiarów czasu roboczego.

§ 4. 1. Ze względu na zakres stosowania rozróżnia się:

- 1) normatywy czasu zakładowe — opracowywane przez przedsiębiorstwa (zakłady pracy) dla potrzeb własnych i opiniowane przez branżowe komisje norm pracy działające przy zjednoczeniach (jednostkach równorzędnych) nadzorujących dane przedsiębiorstwa (zakłady pracy),
- 2) normatywy czasu branżowe — opracowywane przez branżowe (resortowe) ośrodki normowania pracy lub przez inne jednostki organizacyjne na szczeblu zjednoczenia (jednostki równorzędnej) czy ministerstwa dla robót typowych dla danej branży i opiniowane przez resortowe komisje norm pracy.

2. Normatywy czasu zatwierdza:

- 1) zakładowe — dyrektor zjednoczenia (jednostki równorzędnej),
- 2) branżowe — minister.

Minister może uprawnienia w tym zakresie przekazać resortowym komisjom norm pracy, a dyrektor zjednoczenia (jednostki równorzędnej) — branżowym komisjom norm pracy.

§ 5. Ze względu na zakres obowiązywania rozróżnia się następujące normy pracy:

- 1) zakładowe — obowiązujące dla operacji (robót) wykonywanych w danym zakładzie pracy,
- 2) branżowe — obowiązujące dla analogicznych operacji (robot), wykonywanych w różnych zakładach pracy, podległych jednemu lub kilku zjednoczeniom (jednostkom równorzędnym) tej samej branży,
- 3) jednolite — powszechnie obowiązujące dla analogicznych operacji (robót), wykonywanych w różnych działach gospodarki narodowej.

§ 6. 1. Moc obowiązującą normom pracy nadają:

- 1) zakładowym — dyrektor przedsiębiorstwa (zakładu pracy) w porozumieniu z radą zakładową,
- 2) branżowym — dyrektor zjednoczenia (jednostki równorzędnej) w porozumieniu z zarządem głównym właściwego związku zawodowego,
- 3) jednolitym — Przewodniczący Komitetu Pracy i Płac w porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych, a w zakresie robót budowlano-montażowych — Przewod-

niczący Komitetu Budownictwa, Urbanistyki i Architektury w porozumieniu z Przewodniczącym Komitetu Pracy i Płac i Zarządem Głównym Związku Zawodowego Pracowników Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych; Przewodniczący Komitetu Pracy i Płac może przekazać nadane mu uprawnienie w tym zakresie właściwym ministrom.

2. Dyrektor zjednoczenia (jednostki równorzędnej) może zastrzec do swojej decyzji zatwierdzanie niektórych norm zakładowych na roboty o szczególnym znaczeniu w danej branży.

§ 7. Zobowiązuje się ministrów do wydania przepisów określających obowiązek oraz zasady przejmowania i rozszerzania zakresu stosowania w zakładach im podległych lub przez nich nadzorowanych prawidłowych norm pracy (zakładowych i branżowych) opracowanych zarówno w tych zakładach, jak i poza nimi.

§ 8. 1. Przy zmianie procesu technologicznego i warunków organizacyjno-technicznych, racjonalizacji lub innych istotnych usprawnieniach, zmieniających warunki pracy, normy pracy powinny być aktualizowane w takim stosunku, w jakim w związku z tym zmienił się czas faktyczny wykonania danej operacji (roboty).

2. Jeżeli zmiany, o których mowa w ust. 1, dotyczą normy jednolitej lub branżowej, dyrektor przedsiębiorstwa (zakładu pracy) zobowiązany jest wstrzymać jej stosowanie i wprowadzić na okres przejściowy normę zakładową odpowiadającą zaszłym zmianom oraz zawiadomić o tym jednostkę nadrzędną z podaniem zakresu zmian zaszłych w warunkach wykonywania danej operacji (roboty), a w przypadku normy jednolitej — również jednostkę, która zatwierdziła daną normę.

3. Jeżeli zmiany, o których mowa w ust. 1, wprowadzone zostały na wniosek pracownika lub grupy pracowników, pracownicy ci wynagradzani są na podstawie nowej normy pracy i otrzymują w okresie 6 miesięcy wykonywania danej operacji (roboty) dodatkowe wynagrodzenie w wysokości kwoty stanowiącej różnicę pomiędzy zarobkiem, wynikającym z zastosowania starej i nowej normy pracy. Wynagrodzenie to wypłaca się niezależnie od nagrody przysługującej — na podstawie odrębnych przepisów — z tytułu realizacji zgłoszonego wniosku racjonalizatorskiego.

§ 9. 1. W razie stwierdzenia, że nakład pracy, przyjęty w zakładowej normie pracy, przekracza w zasadniczy sposób nakład pracy ustalony w zakładzie lub w innych zakładach dla podobnych robót, wykonywanych w podobnych warunkach organizacyjno-technicznych przez pracowników o zbliżonych kwalifikacjach, norma ta powinna być zmieniona przez dyrektora przedsiębiorstwa (zakładu pracy) w porozumieniu z radą zakładową.

2. Jeżeli okoliczności wymienione w ust. 1 dotyczą normy jednolitej lub branżowej, dyrektor przedsiębiorstwa (zakładu pracy) zobowiązany jest zawiadomić o tym dyrektora zjednoczenia (jednostki równorzędnej), przedstawiając równocześnie wniosek o wyrażenie zgody na stosowanie w okresie przejściowym normy zakładowej w określonej wysokości.

3. Jeżeli norma pracy (jednolita, branżowa lub zakładowa) została błędnie podana pracownikowi w karcie pracy lub w inny sposób przyjęty w danym zakładzie pracy, dyrektor przedsiębiorstwa (zakładu pracy) obowiązany jest natychmiast wstrzymać jej stosowanie i wprowadzić normę właściwą.

§ 10 1. Wprowadzenie zmiany norm pracy na podstawie przepisów § 8 i § 9 ust. 1 i 2 następuje po upływie 14 dni od zawiadomienia pracowników o nowych normach pracy w sposób przyjęty w danym zakładzie pracy, tak aby termin 14-dniowy kończył się w sobotę lub w przyjęty dzień wypłaty.

2. Norma pracy zmieniona w trybie § 9 ust. 3 obowiązuje od drugiego dnia po zawiadomieniu pracowników o jej zmianie.

§ 11. 1. W okresie uruchamiania i opanowywania nowej produkcji (technologii) należy stosować normy (jednolite, branżowe, zakładowe) z odpowiednimi współczynnikami, uwzględniającymi różnicę pomiędzy prawidłowymi warunkami, założonymi przy ustalaniu normy, a faktycznie występującymi w okresie rozruchu.

2. Współczynniki, o których mowa w ust. 1, mogą być stosowane w okresie do 3 miesięcy. Jeżeli okres 3 miesięcy nie wystarcza na opanowanie nowej produkcji (technologii), dyrektor zjednoczenia (jednostki równorzędnej) może zezwolić na przedłużenie tego okresu na dalsze 3 miesiące. Zezwolenie takie dyrektor zjednoczenia (jednostki równorzędnej) wydaje na wniosek dyrektora przedsiębiorstwa (zakładu pracy), zawierający harmonogram opanowania nowej produkcji (technologii), opracowania i wprowadzania właściwych norm pracy.

§ 12. 1. Zastrzeżenia zgłoszone przez pracownika lub grupę pracowników co do słuszności zastosowania określonej zakładowej normy pracy rozstrzyga dyrektor przedsiębiorstwa (zakładu pracy) w porozumieniu z radą zakładową.

2. W razie braku porozumienia między dyrektorem przedsiębiorstwa (zakładu pracy) a radą zakładową, ostateczną decyzję w okresie nie dłuższym niż jeden miesiąc od daty wpłynięcia wniosku, wydaje dyrektor zjednoczenia (jednostki równorzędnej) w porozumieniu z zarządem głównym właściwego związku zawodowego lub instancją związkową, upoważnioną przez zarząd główny. Do czasu wydania ostatecznej decyzji obowiązuje dotychczasowa norma pracy.

§ 13. 1. Zobowiązuje się Przewodniczącego Komitetu Pracy i Plac do opracowania w porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych i do przedłożenia w ciągu trzech miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej uchwały Prezesowi Rady Ministrów do zatwierdzenia wytycznych, określających zasady dotyczące zakresu i metod działania komórek organizacyjnych lub stanowisk pracy do opracowywania spraw normowania pracy, utworzonych lub wyznaczonych w trybie obowiązujących przepisów w przedsiębiorstwach, zjednoczeniach (jednostkach równorzędnych) i ministerstwach.

2. Pracownicy stale zatrudnieni przy normowaniu pracy (pracownicy inżyniersko-techniczni) w przedsiębiorstwach państwowych powinni być wynagradzani według zasad ustalanych dla pracowników inżyniersko-technicznych zatrudnionych w ruchu (produkcji).

§ 14. 1. Zaleca się ministrom tworzenie, w zależności od potrzeb, branżowych ośrodków normowania pracy. Branżowy ośrodek normowania pracy powinien swoim zasięgiem obejmować przedsiębiorstwa (zakłady pracy) danej branży, bez względu na ich przynależność resortową.

2. Zaleca się właściwym ministrom, w porozumieniu z Przewodniczącym Komitetu Pracy i Plac, powołanie resortowych ośrodków normowania pracy w trybie przewidzianym

obowiązującymi w tym zakresie przepisami o powoływaniu statutowych komórek organizacyjnych w ministerstwie.

3. Zadaniem ośrodków normowania pracy powinno być w szczególności opracowywanie normatywów czasu i pomocy technicznych dla organizacji i normowania pracy, doskonalenie i upowszechnienie postępowych metod organizacji i normowania pracy, organizowanie szkolenia i instruktażu aparatu normowania pracy.

4. Zobowiązuje się Przewodniczącego Komitetu Pracy i Plac do ustalenia zasad wynagradzania pracowników ośrodków normowania pracy, a Ministra Finansów do ustalenia zasad finansowania tych ośrodków.

§ 15. Zobowiązuje się właściwych ministrów oraz prezydów wojewódzkich rad narodowych (rad narodowych miast wyłączonych z województw) do wydania zarządzeń w sprawach zapewnienia prawidłowej obsady komórek organizacyjnych, którym powierzone jest normowanie pracy, oraz ośrodków normowania pracy przez wykwalifikowanych pracowników o odpowiednim przygotowaniu teoretycznym i praktycznym, jak również do zapewnienia warunków dla stałego podnoszenia kwalifikacji zawodowych tych pracowników.

§ 16. 1. Ministrowie powołują resortowe komisje norm pracy oraz zalecają dyrektorom zjednoczeń (jednostek równorzędnych) powołanie przy zjednoczeniach (jednostkach równorzędnych) branżowych komisji norm pracy.

2. Do komisji powinni być powoływani:

- 1) przedstawiciele administracji gospodarczej,
- 2) przedstawiciele związku zawodowego,
- 3) odpowiedni fachowcy.

3. Do zadań komisji w szczególności należy:

- 1) opracowywanie instrukcji metodycznych w zakresie taryfikacji i normowania pracy,
- 2) opiniowanie normatywów czasu,
- 3) opiniowanie projektów norm pracy,
- 4) opiniowanie taryfikatorów kwalifikacyjnych i taryfikatorów robót.

4. Upoważnia się Przewodniczącego Komitetu Pracy i Plac do powołania przy Komitecie Pracy i Plac Główniej Komisji Normowania i Taryfikacji oraz do ustalenia jej składu i zakresu działania.

5. Za udział w posiedzeniach komisji jej członkowie otrzymują wynagrodzenie według ogólnie obowiązujących przepisów.

§ 17. Zobowiązuje się ministrów do wydania, w porozumieniu z Przewodniczącym Komitetu Pracy i Plac, zarządzeń:

- 1) określających obowiązki dyrektorów przedsiębiorstw (zakładów pracy), szefów produkcji, kierowników wydziałów i oddziałów produkcyjnych, majstrów i technologów, w zakresie organizacji i normowania pracy oraz odpowiedzialności tych pracowników za prawidłowe ustalenie i stosowanie norm pracy oraz norm obsady stanowisk roboczych,
- 2) zobowiązujących dyrektorów przedsiębiorstw (zakładów pracy) do prowadzenia w kierowanych przez nich przedsiębiorstwach (zakładach pracy) bieżącej rejestracji, kontroli i ewidencji rzeczywistego czasu wykonania robót.

§ 18. 1. Koordynacja prac w zakresie zagadnień objętych niniejszą uchwałą należy do Przewodniczącego Komitetu Pracy i Plac.

2. Celem dalszego doskonalenia organizacji i normowania pracy zobowiązuje się Przewodniczącego Komitetu Pracy i Płac do inicjowania, opracowywania oraz zlecenia ministerstwu i instytucjom naukowym prac w zakresie:

- 1) opracowywania normatywów czasu,
- 2) opracowywania i wprowadzania norm pracy,
- 3) opracowywania norm jednolitych i rozpowszechniania stosowania norm branżowych,
- 4) opracowywania podstaw metodycznych normowania pracy,
- 5) opracowywania taryfikatorów kwalifikacyjnych, wartościowania pracy oraz nomenklatury zawodów,
- 6) przeprowadzania kontroli prawidłowości opracowania i stosowania normatywów czasu, norm pracy i taryfikatorów kwalifikacyjnych.

§ 19. Przewodniczący Komitetu Budownictwa, Urbanistyki i Architektury w uzgodnieniu z Przewodniczącym Komitetu Pracy i Płac określa zasady stosowania norm na roboty budowlano-montażowe oraz koordynuje prace wynikające z przepisów niniejszej uchwały w stosunku do robót budowlano-montażowych.

§ 20. Upoważnia się zainteresowanych ministrów do dostosowania, w porozumieniu z Przewodniczącym Komitetu Pracy i Płac, przepisów niniejszej uchwały do specyfiki podległych i nadzorowanych przedsiębiorstw (zakładów pracy).

§ 21. Upoważnia się Przewodniczącego Komitetu Pracy i Płac do udzielania w porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych wiążących wyjaśnień w zakresie przepisów niniejszej uchwały.

§ 22. Zobowiązuje się ministrów do dokonania, w porozumieniu z zarządami głównymi właściwych związków zawodowych, zmian w układach zbiorowych pracy, wynikających z przepisów niniejszej uchwały.

§ 23. Zobowiązuje się ministrów, dyrektorów zjednoczeń (jednostek równorzędnych), dyrektorów przedsiębiorstw (zakładów pracy) do systematycznej kontroli wykonania przepisów niniejszej uchwały, a w szczególności prawidłowego ustalania i zmian norm pracy, oraz przestrzegania trybu postępowania w tym zakresie.

§ 24. Użyte w uchwale określenia „minister” i „ministerstwo” oznaczają również odpowiednio „kierownik urzędu centralnego” i „urząd centralny”.

§ 25. Zaleca się centralnym organizacjom spółdzielczym wydanie w porozumieniu z Przewodniczącym Komitetu Pracy

i Płac przepisów w sprawach uregulowanych niniejszą uchwałą.

§ 26. 1. Tracą moc przepisy dotyczące spraw uregulowanych niniejszą uchwałą, a w szczególności:

- 1) uchwała Prezydium Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów z dnia 31 marca 1949 r. w sprawie powołania Zakładowych Komisji Norm Pracy dla orzekania w sporach wynikłych na tle stosowania norm pracy w uspołecznionej części gospodarki narodowej (Monitor Polski z 1950 r. Nr A-61, poz. 714),
- 2) uchwała Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów z dnia 12 maja 1950 r. w sprawie organizacji normowania pracy (Biuletyn Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego Nr 10 poz. 126),
- 3) zarządzenie Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego z dnia 22 maja 1950 r. w sprawie powoływania i zakresu działania organów normowania pracy (Biuletyn Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego Nr 11, poz. 140),
- 4) zarządzenie Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego z dnia 12 sierpnia 1950 r. w sprawie szkolenia techników normowania pracy i chronometrystów dla przedsiębiorstw przemysłowych i usługowych (Biuletyn Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego Nr 19, poz. 219),
- 5) zarządzenia właściwych ministrów w sprawie stosowania ulgowych norm pracy w okresie rozruchu produkcji,
- 6) uchwała nr 947 Prezydium Rządu z dnia 9 grudnia 1953 r. w sprawie rozszerzenia zakresu działalności oraz zmiany nazwy Biura do Spraw Opracowania Jednolitych Norm Kosztorysowych w Urzędzie Rady Ministrów — w zakresie nadzoru i koordynacji międzyresortowych w dziedzinie normowania pracy z wyłączeniem przepisów dotyczących zasad wynagradzania pracowników biura,
- 7) uchwała nr 824 Prezydium Rządu z dnia 15 października 1955 r. w sprawie trybu postępowania przy przeglądzie i zmianie norm pracy (Monitor Polski Nr 100, poz. 1395).

2. Do czasu wydania przepisów wykonawczych do uchwały obowiązują dotychczasowe przepisy wykonawcze.

§ 27. Wykonanie uchwały porucza się Przewodniczącemu Komitetu Pracy i Płac, Przewodniczącemu Komitetu Budownictwa, Urbanistyki i Architektury oraz właściwym ministrom.

§ 28. Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: J. Cyrankiewicz